

Tof !

André H. Roosma

november 2006 /
april 2008

“Dat was een tof feest, joh!”, “Die Jan vind ik toch zo’n toffe kerel, en Marie, ja, die is ook een toffe meid!”, “Onze nieuwe tekenleraar is echt een toffe peer!”

Zo om me heen te horen, is het Jiddische woord ‘tov’ aardig ingeburgerd in ons Nederlands taalgebruik. En het gebruik ervan heeft ons veel te vertellen over Gods bedoeling met ons. Zomaar even een paar gedachten naar aanleiding van een klein stukje Hebreeuws en wat rondstruinen in het Oude Testament – de eerste en grootste ‘helft’ van de Bijbel. Wat ik ontdekte, fascineerde me enorm.

De herkomst van het woordje ‘tof’

Het woordje ‘tof’ heeft al een heel lange geschiedenis. Zoals ik hierboven al even noemde: het komt van het Jiddische ‘tov’. En dat is op zijn beurt weer afkomstig van het oud Hebreeuwse ‘tôb’ (טוב; uitgesproken als ‘tov’). En dat is al héél oud. Volgens Mozes was dit het woord dat God in Genesis 1 bij elke scheppingsdag gebruikte om te zeggen dat de schepping, zoals Hij die gemaakt had, ‘goed’ was, zoals de meeste vertalingen het weergeven. Maar wat bedoelde God met dat woordje ‘tov’?

Weet u, eigenlijk is het in zekere zin jammer dat daar in de Nederlandse vertalingen dat afgezaagde en platgetreden woord ‘goed’ gebruikt is. Want het klinkt toch anders als je aan een tiener vraagt hoe het feest was, en hij of zij zegt: “o, goed”, dan wanneer die tiener zegt: “het was een tof feest!” Een ‘tof’ feest lijkt feestelijker dan een ‘goed’ feest. En dat klopt, want het Hebreeuwse ‘tov’ heeft ook betekenissen als ‘plezierig’, ‘vrolijk’, ‘aangenaam’, ‘behaaglijk’, ‘gezellig’, ‘mooi’ en ‘genoeglijk’ in zich. Dat is minder moreel geladen, minder saai dan ons ‘goed’. En meer relationeel en esthetisch, kortom, feestelijker, mooier en plezieriger.

Dat Hebreeuwse ‘tov’ komt in verschillende hoofdvormen in totaal maar liefst 549 keer voor in het Oude Testament. En dan nog in allerlei afgeleide vormen, zoals eigennamen als Tobia (God is goed) of Achitub (broer van goedheid). Heel vaak komt het voor in samenhang met werkwoorden als ‘kijken’ of afgeleiden daarvan – zoals in Genesis 1 waar God *zag* dat hetgeen Hij geschapen had, ‘tov’ was. Het was helemaal áf; het was vol-maakt; *een feest om naar te kijken*. De mens zelf werd door God zelfs ‘tov-meod’; dat is ‘uitermate tof’ genoemd, of ‘in overvloedige tof’ (gebruikelijk vertaald met ‘zeer goed’).

Gods bedoeling: een ‘toffe’ aarde en een ‘toffe’ samenleving

En juist zó, als een ‘toffe’ plek om te leven voor ons mensen, had God de schepping ook bedoeld. Want het ‘tof-zijn’ in de Bijbel is bovenal een eigenschap van God. **Aan Hem weten we wat ‘tof’ is.** Hij zet de norm. Het ‘goed’ waar de Bijbel in deze zin over spreekt is altijd verbonden met God. Tof-zijn naar Bijbelse zin heeft altijd te maken met leven in nauwe *verbondenheid* met God, jezelf, anderen, en de schepping om ons heen. In die verbondenheid is er de blijdschap van het bij elkaar zijn, van ergens thuishoren, bovenal van iemand hebben Die blij met je is; kortom: de blijdschap van verbondenheid. Daarin is er Leven met een grote L. Daarin kunnen we floreren en volledig tot ons recht komen; tot onze bestemming.

Het hoofdkenmerk van zonde, daarentegen, is het gescheiden-zijn van God. De duivel is bij uitstek niet ‘tof’. Er is geen vreugde en geen schoonheid en geen heelheid aan wat hij wil. Sprekend over Zichzelf en de tegenstander, gebruikte Jezus de metafoor van de goede Herder versus de slachter. Dat is nogal een extreem verschil! De goede Herder is erop uit om de schapen ’t goede te geven – mals gras, een goede, veilige plek om te leven, en vers water. De slachter is erop uit om de schapen te slachten om ze vervolgens als vlees te verkopen of zelf op te kunnen eten. De goede Herder heeft een band met Zijn schapen, de slachter niet, integendeel. De slachter is geïnteresseerd in dode schapen af te leveren – hoe meer gedode schapen, hoe beter zijn ‘business’.

Terug naar Gods karakter en wat dat zegt over wat ‘tof’ is en wat niet. We zien in de Bijbel een beschrijving van wat Gods Geest in ons wil uitwerken van het geschapen-zijn naar Gods beeld en gelijkenis. Het staat in Paulus’ brief aan de christenen te Galatië (5:22): liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, en zelfbeheersing. Liefde staat bij God

op de eerste plaats. Maar wat is liefde als het uit plichtsbesef is? Stel dat uw echtgenoot of echtgenote iets voor u doet en zegt: "schat, ik doe dit voor je uit liefde, omdat ik me ertoe verplicht heb toen we elkaar trouw beloofden". Nee, als hij of zij naar je toekomt, het doet en zegt: "ik ben zó blij met jou dat ik mijn liefde graag hierdoor wil uiten!" Dat komt toch heel anders over... Daarom is blijdschap – in het bijzonder het blij zijn met elkaar – ook een essentieel ingrediënt van het 'tof' zijn. In het 'tof' zijn is er geen ruimte om in één of ander opzicht in onvrede met elkaar te leven. Waarom zond God Zijn Zoon? Hij wilde niet langer dat er onvrede zou zijn tussen u en Hem! Daarom zei Jezus ook: "Zalig de vrede-stichters!" Bij een 'toffe' samenleving hoort ook dat we niet te oververhit of al te snel op elkaar reageren, maar met geduld – lang van gemoed, zoals het woord 'lankmoedig' in feite zegt. En zo kan ik het hele lijstje langsgaan. Het valt ook op, dat er veel woorden niet in dit lijstje staan – woorden die niet bij 'tof-zijn' volgens Gods norm horen, zoals 'macho zijn', of 'ambitieuw', laat staan 'agressief' of 'onverschillig' of 'lui'. Maar ook 'lief', in die romantische, roze-wolk-achtige zin, dat alles lief en zacht is, ontbreekt. "Zelfbeheersing" en 'goedheid' zijn niet altijd 'lief'. Soms moet het kwaad – in onszelf of in een ander – op een pittige manier aangepakt worden.

God wil ons zegenen met al wat 'tof' is:

"En de HERE, uw God, zal u doen overvloeien in al het werk uwer hand, in de vrucht uws buiks, en in de vrucht uwer beesten, en in de vrucht uws lands, ten goede (toffe); want de HERE zal wederkeren, om Zich over u te verblijden ten goede (toffe), gelijk als Hij Zich over uw vaderen verblijd heeft; ..."

Deuteronomium 30:9

Hoe zou de aarde eruit zien, hoe zou de samenleving eruit zien, zowel op wereldschaal als in uw dorp of wijk, en uw gezin, als we in al deze aspecten wat meer van Gods 'toffe' karakter zouden weerspiegelen? Ons meer van Gods vreugde met ons bewust zouden zijn? Dat we hier in de praktijk nog zo ver van af staan, zou ons moeten vullen met een zekere bescheidenheid. En met een biddend hart dat openstaat voor meer van de invloed van God door Zijn Geest in ons leven. Wil daar plaats voor zijn, zegt Paulus in datzelfde hoofdstuk van de hierboven geciteerde brief, dan moeten we definitief afscheid genomen hebben (en telkens opnieuw nemen) van ons *sarx*; onze van God gescheiden, oude levensstijl met zijn specifieke hartstochten en begeerten. Want, zegt hij, die twee staan lijnrecht tegenover elkaar. We kunnen niet van twee walletjes eten.

We kunnen al beginnen door – met God – vooral het 'toffe' in elkaar te zien en te benoemen. Dan zijn we precies bezig met waar we toe geroepen zijn, volgens 1 Petrus 3 : 9. Het Griekse woord voor 'zege-nen' dat Petrus hier gebruikt betekent namelijk letterlijk: 'het goede over iemand uitspreken'.

"... en vergeldt geen kwaad met kwaad of laster met laster, maar zegent integendeel, wijl gij hiertoe geroepen zijt, dat gij zegen zoudt beërven."

Hiermee zijn we weer helemaal terug bij de uitspraken waar ik deze column mee begon.

Gods 'welbehagen'

"Leer mij Uw welbehagen doen, want Gij zijt mijn God! Uw goede (toffe) Geest geleide mij in een effen land. ..."

Psalm 143:10 (SV)

De NBG vertaling vervlakt deze zin tot: "Leer mij uw wil te doen,..." Maar ook hier zien we hetzelfde als hierboven: in de Hebreeuwse tekst wordt een woord gebruikt dat 'plezier' betekent. De Psalmist weet dat Gods *toffe* Geest hem kan leiden tot gedrag waar God vreugde aan beleeft. Het hier gebruikte Hebreeuwse grondwoord voor 'welbehagen' wordt (in de SV) ook wel vertaald met 'aangenaam', 'welgevallen', en dergelijke. God vroeg bijvoorbeeld dat als de Israëlieten offers brachten, dat ze dat met dit soort plezier deden (Lev.1:3; 19:5; 22:29 'naar uw wil' – eigenlijk: 'naar uw welgevallen'), en dat ze er een offerdier voor uitzochten dat er mooi (welgevallig) uitzag (Lev. 22:19). God wil niet dat we dingen halfslachtig of onverschillig doen, maar dat we Hem met plezier dienen, zoals ook Hij Zelf vreugde beleeft aan de relatie met ons, en ons mensen – evenals Zijn eigen Geest – karakteriseert als 'tof'.

Meer informatie en reacties

Voor meer informatie, vragen of suggesties kunt u contact met me opnemen via e-mail: andre.roosma@12accede.nl

[Accede! home](#) of [terug naar de artikelen-index](#)

Bedankt voor uw belangstelling!